

KANSATIETEEN PERUSOPINNOT, 25 op

(sekä pää- että sivuaineopinnoissa)

Koodi: KANS1102, KANS2115

Opintokokonaisuuden tarkoituksena on selvittää mitä on kansatiede: mitä se tutkii, miten se tutkii, mitkä ovat sen lähitieteitä ja mikä on sen suhde niihin (erot ja yhtäläisyydet verrattuna kuhunkin erikseen) ja asema tieteen kokonaisuuden kentässä – ja miten nämä asiat ovat muuttuneet kansatieteen ja kulttuurin tutkimuksen muuttuessa ja kehittyessä. Tarkoituksena on edelleen selvittää, mihin osa-alueisiin (kategorioihin) kansatieteellinen tutkimus voidaan jakaa. Opintokokonaisuuden aikana luodaan myös katsaus kansatieteelliseen tutkimukseen Euroopan eri alueilla ottaen huomioon erot ja yhtäläisyydet suomalaiseen tutkimustraditioon.

Opinnot käynnistyvät opintojaksolla Kulttuurien tutkimuksen lähtökohdat (1.). Tätä seuraa työseminaari (2.), jossa opastetaan ja aktivoidaan opiskelijat omatoimiseen tiedon hankintaan ja tieteellisen tekstin ymmärtämiseen ja tuottamiseen opettajan ohjauksessa. Tätä seuraavat opintojaksot Ihminen ja ympäristö (3.), Kulttuurien kohtaaminen ja kulttuurin muutos (4.) ja Aineellinen kulttuuri (5.), joihin kuuluu mahdollinen luentosarja ja kirjallisuutta ja viimeksi mainittuun vielä ekskursio. Näiden asioiden tarkoituksena on antaa opiskelijoille kokonaiskuva kansatieteellisen tutkimuksen monipuolisuudesta ja -muotoisuudesta tutkimustraditio ja -tulokset mukaan lukien mutta myös uusimmat alan suuntaukset huomioon ottaen.

Mikäli olet suorittanut aikaisempien tutkintovaatimusten mukaan osia nykyisistä opintojaksoista, sovi täydentämisestä ko. kohdan kuulustelijan kanssa.

P1. KULTTUURIEN TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT, 8 op

Starting Points of Cultural Research

P1.1. JOHDANTO KULTTUURIEN TUTKIMUKSEEN

Introduction to Cultural Research

Koodi: KANS1401

Laajuus: 2 op

Oppiaine: Kansatiede

Tavoitteet: Opiskelijalla on perustiedot kulttuurien tutkimuksesta Suomessa arkeologian, folkloristiikan, kansatieteen, museologian ja uskontotieteen tutkimushistorian ja kysymyksenasettelujen näkökulmasta. Hän osaa suhteuttaa opinnoissa myöhemmin oppimaansa alan kokonaisuuteen.

Sisältö: Kulttuurien tutkimuksen aate- ja oppihistoriallinen tausta tiivistetysti; arkeologian, folkloristiikan, kansatieteen, museologian ja uskontotieteen keskeiset tutkimusnäkökulmat ja käsitteet; suomalaista kulttuurialuetta koskevan tutkimuksen ja sitä koskevien etnografisten aineistojen esittely sekä näiden vertailu Euroopan, Skandinavian, Itämeren alueen, Pohjois-Venäjän ja Euraasian kulttuureihin.

Vaadittavat opintosuoritukset: Suorituskieli suomi, luentopäiväkirja.

Arviointi: hyväksyty/hylätty

Vastuuhenkilöt: Laitoksen oppiaineiden opettajat ja museologian tutkija

Toteutustavat: Luennot 24 t .

Suosittelun suoritusajankohta: 1. vuoden syksy

Opetuksen suunniteltu ajankohta: SL 2008

Lisätiedot: Opintojakso merkitään opintosuoritusrekisteriin vain kerran luentokurssina (opiskelijan valinnan mukaisesti). Mikäli opiskelijan aineyhdistelmään kuuluu useampi laitoksen oppiaineista, jakson suorittamisesta muihin oppiaineisiin sovitaan kunkin aineen vastuuhenkilön kanssa. Kansatieteen osalta korvaamisesta sovitaan professorin kanssa, kirjallinen tentti laitostenttipäivänä.

P1.2. JOHDATUS KANSATIETEeseen

Introduction to European Ethnology

Koodi: KANS1402

Laajuus: 2 op

Oppiaine: Kansatiede

Tavoitteet: Tavoitteena on antaa opiskelijoille yleiskuva kansatieteestä osana tieteen kenttää ja sen suhteesta naapuritieteisiin sekä kansatieteen peruskäsitteiden, metodologian, tutkimusmenetelmien ja päämäärien tuntemus.

Sisältö: Selvitetään tieteellisen toiminnan yleisiä periaatteita sekä niiden asemaa kansatieteessä sekä kansatieteen ja sen naapuritieteiden eroja ja yhtäläisyyksiä, samoin käsitellään kansatieteen historiaa, metodologiaa, tutkimusmenetelmiä ja päämääriä yleisellä tasolla. Kirjallisuus tukee luentoja.

Vaadittavat opintosuoritukset: Kirjallinen tentti, jossa myös suoritetaan tutkintovaatimuksissa mainittu kirjallisuus. Suorituskieli suomi

Arviointi: 0-5

Vastuuhenkilö: prof. Pekka Leimu

Toteutustavat: Luento 8 t, kirjallisuutta

Suositteltu suoritusajankohta: 1. vuoden syksy

Opetuksen suunnitellut ajankohdat: sl. 2008, periodi II

Oppimateriaalit: Luennolla jaettava luentorunko ja oheinen kirjallisuus.

Kirjallisuus:

Bringeus, Nils-Arvid: Människan som kulturvarelse. LiberFörlag. 1986 **tai**

Gerndt, Helge: Kultur als Forschungsfeldt. Über volkskundliches Denken und Arbeiten. 2.erweiterte. Münchner Vereinigung für Volkskunde. 1986

Lisätiedot: Tarkoitettu jatkoksi kurssille P1.1, ks, yllä

P1.3. EUROOPPALAINEN JA YLEINEN KULTTUURIEN TUTKIMUS, 4 op

European and General Research of Cultures

Koodi: KANS 1403

Laajuus: 4 op

Oppiaine: Kansatiede

Suositteltu suoritusajankohta: 1. opiskeluvuosi KL1

Tavoitteet: Antaa perustiedot suomalaisen kansatieteen, eurooppalaisen etnologian ja yleisen antropologian suhteesta ennen ja nyt. Tarkoituksena on hahmottaa eri maiden traditioita sekä opinalakohtaisia tutkimussuuntauksia.

Sisältö: Kulttuurihistoriallisten tutkimussuuntausten sisällöistä liikutaan kohti oppituoikohtaisia painopistealueita ja tutkimusprojekteja. Keskeisenä sisältönä ovat lähialueiden yhteistyö sekä toisaalta klassiset koulukunnat. Kulttuurien Museoon suuntautuvan tutustumiskäynnin avulla valotetaan suomalaista tutkimusperinnettä.

Vaadittavat opintosuoritukset: Kirjallinen luentokertaus, jossa suoritetaan myös vaadittava kirjallisuus. Erityistapauksessa sopimuksesta essee. Tutustuminen Kulttuurien Museoon.

Arviointi: 0-5

Vastuuhenkilö: Lehtori Timo J. Virtanen

Toteutustavat: luennot 12 t, kirjallisuutta ja ekskursion

Oppimateriaalit: Luentorunko, videot

Kirjallisuus: Ethnologia Europaea vol. 26: 89-188 ja Ethnologia Europaea vol. 29: 5-138

P2. TYÖSEMINAARI

Seminar

Koodi: KANS1093

Laajuus: 5 op

Oppiaine: Kansatiede

Tavoitteet: Kurssin päätyttyä opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa kansatieteen alaa käsittelevän lyhyen tutkielman ja kerätä siihen materiaalia kenttätöillä. Lisäksi hän tuntee erilaiset sähköiset apuvälineet aineiston keräämiseen ja työstämiseen sekä hallitsee referaatin kirjoittamisen ja tutkielman opponoinnin.

Sisältö: Kurssin aikana tutustutaan kansatieteellisen tiedon ja aineistontuottamisen peruslähtökohtiin sekä tutkimusprosessin yleiseen luonteeseen ja tutkimuksen käytännön toteuttamiseen. Lisäksi opetellaan yleisiä seminaarityöskentelyn käytäntöjä ja tiedonhallintataitoja. Kurssin lopuksi tehdään opettajan ohjauksessa parityönä lyhyt harjoitustutkimus kenttätöineen.

Vaadittavat opintosuoritukset: Harjoitustyöt, Osallistuminen opetukseen. Suorituskieli suomi.

Arviointi: 0-5

Vastuuhenkilö: ass. Jussi Lehtonen

Toteutustavat: Pienryhmäopetus, Itsenäinen työskentely, Verkkotyöskentely

Suositteltu suoritusajankohta: 1. vuoden syksy

Lisätiedot: Kurssilla on kaksi ryhmää, ilmoittautumislista kansatieteen ilmoitustaululla. Ryhmä I, periodi I: Kansatieteen

pääaineopiskelijat ja ne sivuaineopiskelijat, jotka aloittavat pääaineopintonsa syksyllä 2008. Ryhmä II, periodi II: Pääaineopintonsa syksyllä 2007 tai sitä aiemmin aloittaneet sivuaineopiskelijat. Kurssin aikana tehdään yhteistyössä kurssin vetäjän kanssa HOPS 1.

P3. IHMINEN JA YMPÄRISTÖ

Man and Environment

Koodi: KANS1094

Laajuus: 3 op

Oppiaine: Kansatiede

Tavoitteet: Kurssin päätyttyä opiskelija ymmärtää ihmistä sosiaalisena sekä ympäristöönsä ja tilaa jäsentävänä olentona. Osio antaa näkökulmia paikan ja tilan arvottamiseen ja käyttöön.

Sisältö: Tutustutaan kirjallisuuden avulla suomalaisen kylän ja kaupungin rooliin kansatieteellisenä tutkimuskohteena.

Vaadittavat opintosuoritukset: Kirjatentti, joka suoritetaan laitostenttipäivänä. Suorituskieli: suomi

Arviointi: 0-5

Vastuuhenkilö: ass. Hanneleena Hieta

Toteutustavat: Itsenäinen työskentely

Suosittelu suoritusaikajankohda: 1. vuoden syksy tai kevät

Oppimateriaalit:

Kirjallisuus:

Kirveennummi, Anna & Räsänen, Riitta: Suomalainen kylä kuvattuna ja muisteltuna. SKS, 2000 s. 8–262.

Junkala, Pekka & Sääskilahti, Nina (toim.): Kadun risteyksessä. Etnologinen analyysi kaupunkitilasta. Atena. 1999. s. 6–103.

Mäkikalli, Maija & Siivonen, Katriina (toim.): Muuttuvat asemat. Kompassi integraation arkeen. Kirja-Aurora, 2000. s. s.121–140.

Ranta, Sirkka-Liisa: Kirkonkylä Päijänteen kainalossa. Kuhmoisten keskustajaman muutos 1900-luvulla. Suomen muinaismuistoyhdistys, 1999. s. 266–309.

Sananjalka. Suomen Kielen Seuran vuosikirja 44 (2002), s. 128-150

P4. KULTTUURIEN KOHTAAMINEN JA KULTTUURIN MUUTOS, 4 op

Cultural Encounters and Cultural Change

Koodi: KANS 1123

Laajuus: 4 op

Oppiaine: Kansatiede

Suosittelu suoritusaikajankohda: 1. opiskeluvuosi syksy, periodi I

Tavoitteet: Antaa perustiedot kulttuurien kohtaamisen ja muutoksen mekanismeista. Tarkoituksena on hahmottaa toisaalta maaseudun ja urbaanin elämänmuodon kohtaamista sekä toisaalta etnisten ryhmien kohtaamiseen liittyvää kulttuurista muutosta. Tavoitteena on tuoda kulttuurialueisiin ja –rajoihin liittyvän keskustelun rinnalle prosessinäkökulmainen tutkimus.

Sisältö: Suomalaisen yhteiskunnan sosiaalisen hierarkian sekä vanhoja ja uusia vähemmistöjä koskevan tutkimuksen avulla etsitään pitkiä kulttuuriprosesseja niin ajallisten murrosten kuin alueellisenkin näkymän kannalta. Pitkien prosessien rinnalla esitetään nykypäivän vasta- ja osakulttuureihin liittyvää aineistoa.

Vaadittavat opintosuoritukset: Kirjallinen luentokertaus, jossa suoritetaan myös vaadittava kirjallisuus. Erityistapauksessa sopimuksesta essee.

Suorituskieli: suomi

Arviointi: 0-5

Vastuuhenkilö: Lehtori Timo J. Virtanen

Toteutustavat: luennot 12 t, kirjallisuutta, ekskursion Liedon Vanhalinnaan, videoesitykset

Oppimateriaalit: Luentorunko, ekskursiontehtävät

Kirjallisuus:

Talve, Ilmar: XV A General Picture of Folk Culture – Finnish Folk Culture. Studia Fennica Ethnologica 4. SKS, 1997. s. 296-355.

Siikala, Anna-Leena & Klein, Barbro & Stein, R. Mathisen (eds.): Creating Diversities. Folklore, Religion and the Politics of Heritage. Studia Fennica Folkloristica 14. s. 17-30. (Mathisen, Stein, R.: Hegemonic Representations of Sámi Culture. – From Narratives of Noble Savages to Discourses on Ecological Sámi

Schulman, Harry & Kanninen, Vesa (toim.): Kaupunki kohtauspaikkana. Näkökulmia kulttuuriseen kaupunkitutkimukseen. YTK C 33, 1994. s. 7–11, 39–46, 55–70, 117–130.

Lisätiedot: Kurssin ekskursion suoritetaan yhdessä arkeologian opiskelijoiden kanssa. Yhteinen ilmoittautuminen keväällä kurssin käynnistyttyä.

P5. AINEELLINEN KULTTUURI

Material Culture

Koodi: KANS1114

Laajuus: 5 op

Oppiaine: Kansatiede

Tavoitteet: Tarkoituksena on antaa perustiedot Suomen ja Skandinavian perinteisestä agraarin kauden aineellisesta kansankulttuurista laajempaa Itämeren alueen ja koko Euroopan taustaa vasten. Tähän liittyen esitetään lähestymistapoja aineellisen kulttuurin ilmiöihin nyky-yhteiskunnassa.

Sisältö: Luennoilla ja kirjallisuudessa käsitellään agraarin kauden ja talonpoikaskulttuurin ajan maanviljelystä, karjanhoitoa, asutusta ja maanjakoja sekä perinteistä rakennuskulttuuria Pohjoismaissa ja Baltiassa laajempaa yleiseurooppalaista taustaa vasten. Lopuksi esitetään yleiskatsaus Euroopan kulttuurirajoista ja -alueista sekä Suomen ja Itämeren alueen sijoittumisesta tähän kokonaiskuvaan. Kirjallisuus tukee ja täydentää luentoja Kurssiin kuuluu museoekskursio.

Vaadittavat opintosuoritukset: Kirjallinen luentokertaus, jossa myös suoritetaan tutkintovaatimuksissa mainittu kirjallisuus. Suorituskieli suomi.

Arviointi: 0-5

Vastuuhenkilö: prof. Pekka Leimu

Toteutustavat: Luento 14 t, kirjallisuutta, museoekskursio

Suositteltu suoritusajankohta: 1. vuoden kevät

Opetuksen suunniteltu ajankohta: kl. 2009, periodi IV

Oppimateriaalit: Luennolla jaettava luentorunko, kirjallisuutta

Kirjallisuus:

Bringéus, Nils-Arvid (toim.): Arbete och redskap. (4. p. 1990).

Talve, Ilmar: Suomen kansankulttuuri (3. tark. ja täyd. painos). SKS, 1990. s. 14–208, 323–346.

Leete, Art et al. (toim.): Viro – Maa, kansa, kulttuuri. Eesti Rahva Muuseum. 1999.

Lisätiedot: Kirjallisuus suoritetaan luentokurssin kertauksen yhteydessä eikä sitä eikä luentokurssia voi suorittaa erikseen. Kertauksia järjestetään kolme.